

Posudek vedoucího na diplomovou práci Jana Marouška Negativní jevy ve volném čase studentů středních škol.

Autor prezentuje jedno z nejméně frekventovaných tradičních témat spojovaných se studující mládeží, výskyt negativních jevů. Cílem práce je přiblížit nejčastěji vyskytující se sociálně patologické jevy v okruhu mladých lidí připravujících se na své povolání, v prostředí středních škol. Práce se skládá ze čtyř teoretických a jedné praktické kapitoly.

První kapitola je věnována okolnostem a hlavním procesům spojeným s dospíváním adolescentů. Vedle charakteristiky zdravého dospívání se zabývá i typickými projevy adolescentní krize. Druhá kapitola přibližuje socioekonomické, demografické i přírodní podmínky vstupující do procesu formování osobnosti mladého člověka. Zdůrazňuje zejména roli lokálního prostředí při využití volného času. Autor zakomponoval problematiku do širšího kontextu v rámci takových kategorií jako životní způsob, životní styl a životní hodnoty. Třetí kapitola se obecně zabývá charakterem sociálně patologických jevů a sociální deviace a v rámci ní jsou oddělené antisociální činnost a delikvence, sociálně patologické jevy a sociální deviace. Integrovanou součástí kapitoly je popis procesu rizikového chování adolescentů.

Logicky navazující čtvrtá kapitola klasifikuje sociálně patologické jevy a společenské negativní jevy objevující se v chování studující mládeže.

Praktická část je postavena na získání výpovědí 131 studujících na různých typech středních škol, SOU, SOŠ a gymnázií. Jako s třídicími proměnnými se pracuje s pohlavím dotázaných, typem školy a velikostí sídla bydliště. Obsahově se šetření orientuje na frekvenci výskytu negativních a zdraví škodlivých projevů v životním stylu oslovené studující mládeže. Získaná data potvrzují obecné trendy panující mezi mladými lidmi v ČR, kteří zpravidla ještě nedosáhli 18 let svého věku. Podle konkrétních zjištění 40 % chlapců ze zkoumaného souboru uvedlo pravidelnou, týdenní konzumaci alkoholu, v kategorii dívek takto odpovědělo 14 %. K jednomu z nejzávažnějších zjištění patří údaj o opíjení se nejméně jednou týdně. Týká se 15 % chlapců a 4 % dívek. Nejvýraznější diferenciací proměnnou je typ školy. V rámci SOU takto odpovědělo 18 % respondentů, na středních školách 7 % a na gymnáziích 4 %. Kouření se zatím vyhýbá třetina chlapců a necelá polovina dívek (46 %). Marihuanu užívá pravidelně 8 % dotázaných a naopak více než polovina ji nikdy nevyzkoušela (54 %). Údaj, který rovněž stojí za pozornost vypovídá o nějakém druhu závislosti, včetně hracích automatů. Jde o čtvrtinu dotázaných, s výraznou převahou chlapců (31 %). V rámci SOU je to 43 %.

Se šikanou se nesešlo 64 % dotázaných, s projevy násilí nebo záměrné agrese 75 % a výtržnost nebo úmyslné poškozování neprovádělo 67 %. I tyto údaje vyznívají nejméně příznivě u respondentů ze SOU.

Autor předložil celou řadu dílčích empirických zjištění, z kterých vyplývá nejen diferencovanost v negativních projevech studentů jednotlivých typů škol v jejich volném čase, ale i náročnost výchovného a vzdělávacího procesu zejména v SOU.

Získáním a prezentací relevantních údajů byl cíl práce naplněn. Současně připomínám, že v práci se vyskytují občas drobné překlepy (s. 7 Česká Republika). Přesto text splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a proto jej doporučuji k obhajobě.

dr. Jan Mišovič, CSc.

V Praze 2. května 2012